

1. Εξωτερική άποψη του Μουσείου.

2. Γενική άποψη της εσωτερικής αυλής.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΜΗΣ

Η Σύμη, αυτό το μικρό νησί που απέχει 17 μίλια από την Ρόδο και ελάχιστα από την χερσόνησο της Κνίδου, είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά νησιά των Δωδεκανήσων, με το παραδοσιακό αρχιτεκτονικό του χρώμα. Οι κύριες περιοχές του είναι: ο Γιαλός, το Χωριό, το Πέδι, το Νιμπορείο και ο κόλπος του Πανορμίτη με το ομώνυμο γνωστό μοναστήρι.

Ελένη Παπαβασιλείου
Αρχαιολόγος

Το Μουσείο του νησιού στεγάζεται σε ένα συμβακό αρχοντικό της οικογένειας Γιαννεσκή, που προκίσθηκε στον σπογγέμπορο και τότε υποπρόξενο της Αυστροουγγαρίας Ν. Κ. Φαρμακίδη και την Αριάδνη Β. Φαρμακίδη. Πρόκειται για αρχοντικό με "ανώγειον, κατώγειον, μαγειρείον, στέρναν και αυλήν", και νεοκλασικά στοιχεία που προστέθηκαν το 1875. Συγκεκριμένα, αποτελείται από τρία δωμάτια, διατεταγμένα σε σχήμα Γ, και ξεχωριστό "μαγειρείο με την ταϊαί", διαμορφωμένο σε δύο χώρους. Η επανέκθεσή του Μουσείου, που είναι διαχρονικό, όπως συμβαίνει με τα περισσότερα επαρχιακά μουσεία, έγινε πριν από μια δεκαετία περίπου από την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου.

Εισέρχεται κανείς στο χώρο του Μουσείου από την είσοδο στην βόρεια πλευρά της βοταλωτής αυλής, όπου είναι εκτεθειμένα αρχαία και παλαιοχριστιανικά γλυπτά (επιτύμβιες στήλες ενεπίγραφες, ελληνιστικοί βωμοί, κιονόκρανα, αμφικιονισκίο κ.ά.), ενώ σε μια μικρότερη εσωτερική αυλή είναι τοποθετημένοι διάφοροι αμφορείς.

Η πρώτη αίθουσα είναι αφιερωμένη στους αρχαίους χρόνους και περιλαμβάνει ανάλογα ευρήματα από διάφορες περιοχές του νησιού, όπως τμήματα αρχαίων επιτύμβιων στήλων με α-νάγλυφες μορφές, κεφαλές αγαλμάτων, λυχνά-

ρια, μελαμβριφή και ερυθροβαφή αγγεία, μισροδοχεία, αγνύθες κ.ά.

Στη δεύτερη αίθουσα πληροφορούμαστε από χάρτες τα μνημεία της Σύμης κατά την παλαιοχριστιανική, βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο. Από τα αντικείμενα των παλαιοχριστιανικών χρόνων εκτίθενται γλυπτά, όπως π.χ. θωράκιο και κορινθιακά κιονόκρανα, και σε φωτογραφίες δύο τμήματα ψηφιδωτού δαπέδου από την βασιλική στο Νιμπορείο. Από την βυζαντινή περίοδο, την ιπποτοκρατία και την μεταβυζαντινή εκτίθενται φωτογραφικό υλικό με αντιπροσωπευτικά δείγματα ζωγραφικής από τον διάκοσμο ορισμένων μνημείων, όπως από τον Αγ. Ιωάννη της Τσαγγιάρας (12ος αι.), τον Αγ. Προκόπιο (14ος αι.), τον ισόγειο ναό του καθολικού της Ι. Μονής του Αρχ. Μιχαήλ του Ρουκουνιώτη (15ος αι.), καθώς και δείγματα μεταβυζαντινής αρχιτεκτονικής, όπως το καθολικό της Ι. Μονής του Ταξιάρχη Κοκκιμηδῆ (1697), το καθολικό της Ι. Μ. Κοίμησης της Θεοτόκου (18ος αι.) και από τον Αγ. Ιωάννη τον Θεολόγο (αρχές 18ου αι.).

Στην ίδια αίθουσα, σε μια μικρή προθήκη παρουσιάζονται χάλκινα νομίσματα που καλύπτουν χρονικό διάστημα από την ρωμαϊκή περίοδο ως την ιπποτοκρατία και σε μια άλλη βιτρίνα προβάλλονται κεραμικά πινάκια εφωσλυμένα με εγ-

χάρακτη διακόσμηση των αρχών του 13ου αι., τύπου "Καστελλορίζου". Σε ξεχωριστό πίνακα γίνεται γραπτή αναφορά για το Κάστρο του Χωριού και την εκκλησία της Παναγίας του 19ου. Το Κάστρο, θεμελιωμένο από τους προϊστορικούς χρόνους, ανακατασκευάστηκε από τους ιππότες του Τάγματος του Αγ. Ιωάννη της Ιερουσαλήμ και επισκευάστηκε από τον Μ. Μάγιστρο Αμβοίσε (1507), σύμφωνα με το εντοχισμένο οικόσημό του. Επίσης, διακριτική είναι η αναφορά στο Μοναστήρι του Πανορμίτη, με μια ξύλινη ανάγλυφη εικόνα που φέρει παράσταση του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, προστάτη του Μοναστηριού, και τον χάρτη ενός περιηγητή με την αντίστοιχη περιοχή.

Η τρίτη αίθουσα είναι αφιερωμένη στη μεταβυζαντινή τέχνη και περιλαμβάνει εικόνες αυτής της περιόδου καθώς και φωτογραφίες από τον τοιχογραφικό διάκοσμο του καθολικού της Ι. Μ. Μιχαήλ Ρουκουινιώτη (1738), του Προφήτη Ηλία (1734) και του καθολικού της Ι. Μ. της Μεταμόρφωσης του Χριστού (Μεγάλος σωτήρας) (1727). Εκτός αυτών, εκτίθεται Ξυλόγλυπτος επιτάφιος με ζωγραφιστές παραστάσεις από τις σκηνές των Παθών του Χριστού και μια Ξυλόγλυπτη κασέλα. Σε βίτρινα εκτίθενται εικόνες, αντικείμενα μικροτεχνίας και χειρόγραφα βιβλία, όπως ο "Συμιακός κώδικας" (1750-1760), κώδικας βυζαντινής μουσικής και βιβλίο παραινεσέων.

Η τέταρτη αίθουσα, που ουσιαστικά είναι το χολ του σπιτιού και εκεί υπάρχει η κύρια είσοδος, περιλαμβάνει αεροφωτογραφία του νησιού, απεικονίσεις του νησιού σε χάρτες περιηγητών από τον 15ο ως τον 17ο αι. (Buondelmonti, Sonnetti, Bordonne, Piri Reis, Piacenza), μεταλλικό χρηματοκιβώτιο καραβιού, εξάντες, και δύο κάδρα με ανάγλυφες παραστάσεις καραβιών. Σε εξέχουσα θέση προβάλλεται πάνω σε γαλάζιο φόντο το γνωστό Ξυλόγλυπτο ακρόπρωρο με την γυναικεία κεφαλή. Η τέταρτη αίθουσα έχει λαογραφικό υλικό, όπως γυναικείες φορεσιές, Ξυλόγλυπτες και ζωγραφιστές κασέλες, κάδρα, κομμάτια Ξυλόγλυπτης μουσάντρας, καθρέπτη και φωτογραφία του Γιαλού και του Χωριού πριν από τον πόλεμο, που κατέστρεψε μεγάλο αριθμό κτισμάτων. Επίσης, επισκέψιμη είναι η κουζίνα με το ζωγραφιστό ξύλινο γείσο και τα μαγειρικά σκεύη στα ράφια.

Την τελευταία διετία αποπερατώθηκαν οι οικοδομικές εργασίες σε διπλανό κτήριο, όπου θα εκτεθεί το Μουσείο μελλοντικά. Τέλος, πρέπει να τονίσουμε ότι το φυλακτικό προσωπικό, που το αποτελούν οι κ.κ. Σάββας Αλεξόπουλος, Παντελής Μακρής και Μιχάλης Βόλας, δεν επαρκεί, διότι ο ένας ασχολείται με τον έλεγχο του παραδοσιακού οικισμού και ο άλλος με την κτηριακή συντήρηση. Παρ' όλα αυτά, αντεπεξέρχονται ικανοποιητικά στις ανάγκες του Μουσείου ώστε να διατηρείται καθαρό και σε καλή κατάσταση, δίνοντας μια πολύ καλή εικόνα στον επισκέπτη, που πραγματικά θα αποζημιωθεί αρκετά όχι μόνο από τα εκθέματα αλλά και από την θαυμάσια θέα που αντικρίζει κανείς από την αυλή προς το λιμάνι του Πεδιού, τον Γιαλό, τον Νίμο και προς την απέναντι μικρασιατική ακτή.

3. Μερική άποψη της αίθουσας με αντικείμενα παλαιοχριστιανικής και βυζαντινής περιόδου.

4. Μερική άποψη της αίθουσας της μεταβυζαντινής τέχνης.

5. Μερική άποψη της λαογραφικής αίθουσας.